

Historie esperanta na Mladoboleslavsku

Historie esperanta na Mladoboleslavsku

je pokus během několika málo měsíců v době pandemie koronaviru popsat činnost esperantistů v průběhu dvacátého století v našem regionu. Využili jsme výzvy Nadačního fondu ŠKODA AUTO k akci „Zapomenuté příběhy Mladoboleslava“. Naše práce byla pak prezentována na výstavě s ostatními díly.

Při práci jsme se setkali s omezením činnosti muzeí a knihoven v důsledku pandemie. Cenné materiály jsme ale získali z Mnichova Hradiště, z Dolního Bousova a z Doks. Díky také patří Zbyňku Jonášovi, Majce Pichové, Zdeňku Myslivcovi, Evě Pánkové a Milanu Kazderovi, kteří nám zaslali své vzpomínky a dokumenty.

Na „Historii“ pracovali Jindřiška Drahotová, Miroslav Vaněk a Blanka Hužerová v roce 2021.

9/9 — 31/10/2021

Zapomenuté příběhy Mladoboleslavska

Pluhárna, Mladá Boleslav

Srdečně Vás zveme na výstavu 25 příběhů,
které Vás zanesou do minulosti našeho regionu.

Zahájení výstavy výsledků výzvy
Zapomenuté příběhy Mladoboleslavska
proběhne ve **středu 8/9/2021**
od **18 hodin**.

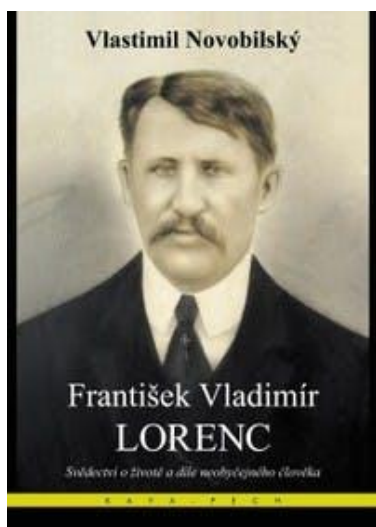
Havlíčková 456/1, Mladá Boleslav
vstup z Jaselské (kolem staré haly)
fb/@pluharna.cz
ig/@pluharna_mb

 ŠKODA AUTO Nadační fond

organizují —

Bohemian
Heritage
Fund

Příběh začal již na konci 19. století

kdy se v roce 1892 v Ml. Boleslavi nacházel krátkou dobu **František Vladimír Lorenc** (nar. 1872 ve Zbyslavi u Čáslavi a zemřel 1918 v Brazílii), který v roce 1890 vydal první učebnici esperanta podle „Unua Libro“ de L.L.Zamenhofa, tedy již 3 roky po zveřejnění v roce 1887 Zamenhofova díla v ruštině, němčině, francouzštině a polštině. Lorenc vydával časopis - čtrnácti deník „Pokrok“ pro pokrokovou mládež, celkem 5 čísel. Lorenc se angažoval v hnutí „Omladina“. V roce 1893 prchl do Brazílie, kde se stal známým a váženým.

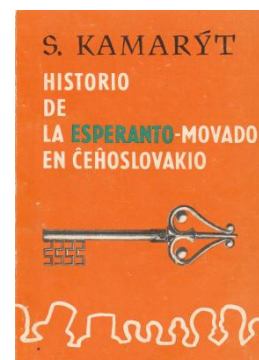
Pamětní deska n Knihovně Fr. V. Lorence ve Vrdech, odhalená 2018. Autor pamětní desky Zdenek Myslivec.

V časopise „La Progreso“ (Pokrok) vyhledal esperantista Pavel Polnický z Poděbrad následující informace:

„Prvními esperantisty v Mladé Boleslavi, registrovanými v tzv. Zamenhofových adresářích, jsou Ferdinand Fermář (1904), Vítězslav Heřlas (1907), B. Najman (1907) a V. Svoboda (1908)“.

Stanislav Kamarýt ve své knize. uvádí na str. 20, kde cituje řeč Jaromíra **Jermáře** u příležitosti „75 let Esperantského klubu v Praze“: Čeští esperanté se mohou pyšnit, že měli u kolébky esperantského hnutí takové osobnosti jako F. V. Lorenc, Josef Hybeš a S. K. Neumann.

První Světový kongres esperanta v roce 1905

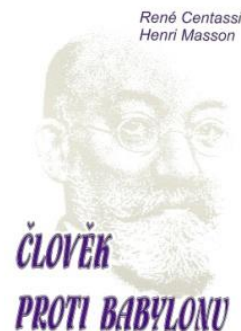
Bolougne-sur-Mer, ve Francii

688 účastníků ze 35 zemí.

Autor esperanta, Ludvík Lazar Zamenhof (1859–1917), od zveřejnění svého jazykového projektu ve Varšavě v roce 1887 kladl důraz na společenský a literární vývoj nového jazyka. Sám se považoval za pouhého iniciátora, který zveřejnil základní gramatickou kostru a základní slovní zásobu, vzdal se autorských práv a vyzval své stoupence, aby společnými silami jazyk rozvíjeli jak praktickým používáním, tak literárním zpracováním.

Knihu o iniciátorovi mezinárodního jazyka esperanto Ludvíka Lazara Zamenhova přeložila do češtiny a vydala v roce 2008 Jindřiška Drahotová.

V Mnichově Hradišti 2. 4. 1930 založili klub pánové Blažek, Grindl, Kožák, Malý. Uskutečnil se kurz jazyka pro 24 zájemců. Přednášel esperantista Šustr z Prahy. Přednášky se konaly také v Bakově nad Jizerou.

V Mladé Boleslavi klub založil p. Reichelt **8. 9. 1931**. Klub se scházel u p. Quidy Maliny, Starofarní 73 vždy ve středu ve 20 hodin. Členové: Pytloun, Malina, Moucha, Podroužek, Reichelt. Od 6. října proběhl kurz jazyka pro 26 zájemců. Vyučoval esperantista Scherer.

Od pana Miroslava Švehly z Mladé Boleslavi jsme získali další informace o mladoboleslavském klubu, kde byl vedoucím **MUDr. Karel Marek**

Narodil se 20. 6. 1894 v Nové Cerekvi u Pelhřimova přihlášen k trvalému pobytu byl v Mezné. Odmaturoval v Pelhřimově. Během 1. světové války působil jako medik a po válce dostudoval. V listopadu 1920 promoval na Karlově univerzitě v Praze, týden na to se oženil se Zdeňkou Turkovou, která pocházela z Lípy v okrese Rychnov nad Kněžnou a v roce 1921 nastoupil jako sekundární lékař ve Všeobecné veřejné okresní nemocnici v Hořicích, kde působil do roku 1923, kdy se manželé Markovi přestěhovali **do Mladé Boleslavi do domu v Pražské Bráně č. 142**. Od roku 1923 působil v Mladé Boleslavi jako praktický a pokladniční lékař. V roce 1926 Markovi zakoupili od slečny Ortlerové dům na Staroměstském náměstí, dnešní čp. 106/42, který následně zrekonstruovali a v němž si doktor Marek zřídil vlastní ordinaci, ve které mu pomáhala i jeho žena. Dle dochovaných dokumentů v něm kromě majitelů bydlelo dalších 9 nájemníků. Součástí domu byly rovněž dva krámy s výkladci a malá dílna, rovněž pronajímané. Jako lékař se MUDr. Marek dále vzdělával, byl členem výboru Severočeské župy lékařské, členem čestné rady Lékařské komory, předsedou Klubu přírodovědeckého a **předsedou Klubu esperantistů**. V roce 1930 se Markovým narodila dcera, rodina žila šťastně a spokojeně, splácela půjčku za koupi a rekonstrukci domu a doufala v budoucnost.

V jeho zápiscích jsme objevili mimo jiné, že se zúčastnil Světového kongresu esperanta 3.8.- 10.8.1935 v Itálii. Během kongresu účastníci navštívili Florencii, Řím, Vatikán, Neapol, Pompeje a Capri.

V září 1938 byl MUDr Marek mobilizován. Bohužel přišla okupace a vše se změnilo. Po obsazení zbytku Čech a Moravy dne 15. března 1939 a vyhlášení Protektorátu se Dr. Marek zapojil do činnosti odbojové organizace Obrana národa. Dne 3. 10. 1940 byl spolu s dalšími občany Mladé Boleslavi mimo jiné s advokáty JUDr. Ladislavem Pavlouskem a JUDr. Vladimírem Šimonkem, vrchní radou policejní správy v Mladé Boleslavi Dr. Jaroslavem Bernardem, Josefem Botkou, Karlem Karáskem a dalšími zatčen gestapem. Spolu s ostatními zatčenými byl převezen do vazby nejprve do Chrastavy /Kratzau/, odkud putoval do Terezína, následoval Budyšin /Bautzen/ a pevnostní věznice Ulm. Zde čekali na soud. Kontakt s domovem mohli uvěznění udržovat jen prostřednictvím občasného písemného styku, osobní návštěvy většinou nebyly povolovány.

Soud se zatčenou skupinou z Mladé Boleslavi se konal v Litoměřicích dne 12. 2. 1943 a všichni zatčení byli soudem Oberlandesgericht Leitmeritz odsouzeni k trestům káznice za činnost proti Říši. Doktor Marek byl odsouzen na 3 roky a 4 měsíce podobně jako ostatní do vězeňského tábora Griebo u Dessau v Sasku-Anhaltsku. Zde uvězněné čekala těžká práce na regulaci Labe, později na stavbě letiště a v Junkersově továrně.

MUDr. Karel Marek zemřel ve vězeňské nemocnici v Moabit u Berlína,

Satisfakce se rodina dočkala teprve až po skončení války. Dr. Karel Marek byl prohlášen za polického vězně a posmrtně mu bylo uděleno Československé vojenské vyznamenání - Válečný kříž za účast v boji.

V Muzeu Mnichovo Hradiště se podařilo dohledat doklad, že zde v roce 1930 fungovala esperantská skupina „Verda Stelo“ (Zelená hvězda). Předseda **Stanislav Malý**, učitel, jednatel Josef Grindl, úředník, pokladník ing. František Krejbich, majitel sodovkárny, delegát Zdenek Blažek.

Stanislav Malý se narodil 29. 5. 1888 v Buštěhradu. Po absolvování učitelského ústavu působil od r. 1914 jako učitel na měšťanské škole v Mnichově Hradišti, kde vyučoval český a francouzský jazyk, dějepis a zeměpis. Zde se oženil s Annou Fritschovou. Společně pěstovali turistiku (prázdniny trávil s manželkou v zahraničí, odkud si přivážel cenné poznatky i mnoho fotografií a vlastních obrázků) a lyžování jako jedni z prvních obdivovatelů tohoto sportu. Aktivně se věnoval také hudbě a malování. Byl výborným houslistou a zpěvákem, členem místního sdružení orchestrálního a pěveckého. Byl členem a čelným představitelem Sokola, působil jako cvičitel, účastnil se sokolských sletů u nás i v Jugoslávii. Věnoval se též studiu jazyků, byl nadšeným propagátorem esperanta.

V říjnu 1941 byl jako **zastupující starosta Sokola** zatčen gestapem, odvezen do Terezína a odtud do Osvětimi, kde zemřel **22. března 1942**.

V roce 1946 mu byl prezidentem republiky udělen in memoriam Československý válečný kříž 1939.

Za První republiky žily esperantské kluby bohatým spolkovým životem v mnoha obcích regionu. Většinou se doklady o akcích špatně dohledávají. Pamětníci již nežijí. Zápisy chybí.

V Mladé Boleslavi byl známým aktivním esperantistou Josef Kožený, který se narodil 16. 4. 1904 v Nymburce a zemřel 2. 3. 1960 v Praze. Byl českým esperantistou, autorem „Gramatiko de Esperanto“ vydané cyklostylovaně pro potřeby letního tábora v Doksech, podílel se na překlady pro „Ĉeĥoslovaka antologio“. Byl profesorem **střední průmyslové školy v Mladé Boleslavi**. Proslavil se mnoha proslovy (přednáškami) ve svém širokém okolí. Přeložil mnoho veřejných proslovů (přednášek, statí) od Scherera, Ajayi, Nišimura (zahraniční esperantisté) a dalších. Byl členem výboru Českého esperantského svazu. Zasloužil se o letní studia jazyka v Doksech.

Vydal: Gramatiko de Esperanto a do Československé antologie přispěl překlady Jana Karafiáta a Jiřího Wolkra.

Překlad z Wikipedia eo

Karel Šolc (27.3.1914-1.3.1970)

technický úředník v automobilce Škoda v Mladé Boleslavi v letech 1930-1938. Jazyk si zdokonalil u svých učitelů Margarete Saxl a Hector Fasce v letní škole v Helsingør v Dánsku. Vyučoval pak v Belgii metodou Andreo Cseha ve spolupráci s „Flandra Ligo Esperantista“. Získal esperantský učitelský diplom od „Internacia Esperanto-Instituto“ de Andreo Cseh v roce 1934 v Arnhemu a státní diplom v Praze 1936.

Své zkušenosti zúročil v „Somera Esperanto-Kolegio“ – při letních akcích výuky jazyka v Doksech u Máchova jezera, kde pravidelně vyučoval a také vychoval mnoho českých a slovenských učitelů Csehovy metody výuky jazyka. Založení tohoto „Kolegio“ bylo jeho myšlenkou a velkou zásluhou. Stál také u vedení prvního „Slovakio-Kolegio“ en Svit, které založil MUDr. Edwin Sahli.

Zajímavé vyprávění o fungování esperanta slouží zápisky francouzského dělníka Luciene A. Peraire z jeho cesty v knize: **Evropou a Asií na kole a s esperantem**. Kdy projížděl v roce 1928 i Československem.

V třicátých letech přicházeli do Evropy diplomovaní učitelé esperanta z **Institutu Andreo Cseha** v Nizozemsku. Vyučovali speciální „přímou metodou ĈE“ a studenti začali jazyk iniciativně využívat v klubech. Zvali zahraniční esperantisty dokonce i z míst mimo Evropu (Indie, Dálný východ). Kromě Mn. Hradiště a Ml. Boleslavi byly kluby v Dolním Bousově, Dobrovici, v Bakově i jinde.

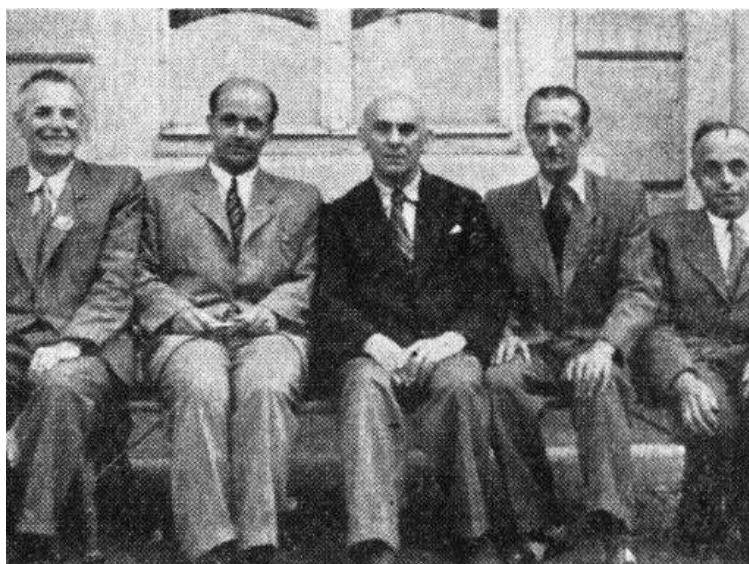
Kniha o Andreo Csehovi Ed Borsbooma je k dispozici v Městské knihovně v Mladé Boleslavi v českém překladu J. Drahotové.

LETNÍ KOLEJ ESPERANTA V DOKSECH

Studantoj de la Somera Esperanto-Lernejo en Doksy kun siaj instruantoj.

Učitelé esperanta v Doksech:

v roce 1947. J. Hanuš, V. Špůr, Dr. A. Pitlík, K. Šolc, A. Slanina.

.Foto: archiv Doksy.

Letní koleje esperanta byly mezinárodně uznávané jazykové kurzy, které se konaly v Doksech ve třech turnusech celkem po 8 let

v letech **1946–1954**, než byly tehdejším komunistickým režimem zakázány.

Zdroj: <http://www.denik.cz/liberecky-kraj/pred-100-lety-se-narodil-vaclav-spur-v-doksech-zalozil-letni-kolej-esperanta-20150714-7693.html>

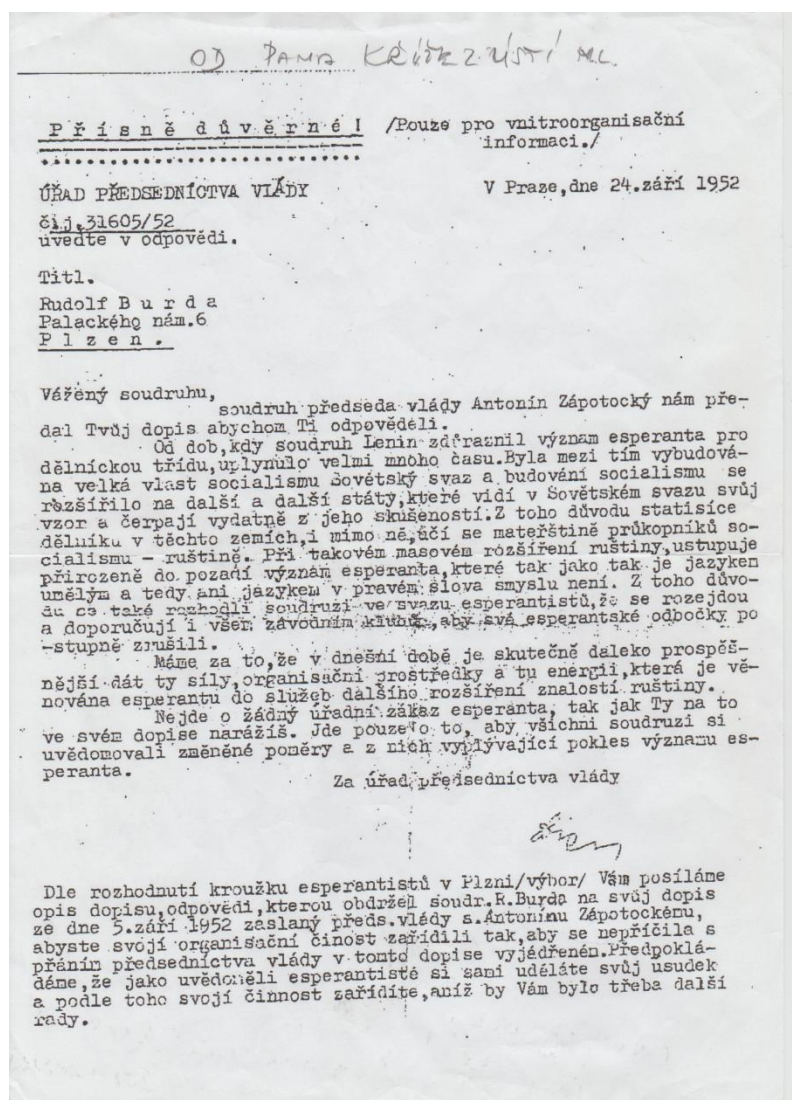
Čtyřicátá léta

S nástupem 2. světové války došlo k perzekuci esperanta ze strany fašistického Německa. Dotklo se to i mladoboleslavských esperantistů. V knize “Historio de la Esperanto-movado en Ĉeĥoslovakio“ St. Kamarýta z r. 1983 vydané Českým esperantským svazem jsem našla jména: **Stanislav Malý**, odborný učitel, předseda esperantského klubu v Mnichově Hradišti, zahynul v Osvětimi, **MUDr. Karel Marek**, zakladatel klubu v Mladé Boleslavi byl zatčen gestapem v roce 1941, zemřel ve vězeňské nemocnici v Moabit u Berlína, **MUDr. František Vaněk** (28. 3. 1884-30. 11. 1957), Dolní Bousov byl vězněn. V knize je uvedeno celkem 60 jmen českých esperantistů, kteří byli pronásledováni.

Přesto je dostatek důkazů, že hnutí přežilo, kluby se nerozpadly, jen postupovaly v činnosti opatrně, ale bohužel další perzekuce nedaly na sebe dlouho čekat.

V roce 1952 dostali esperantisté pokyn od Československé vlády, aby přestaly esperanto propagovat.

Dokument poskytl pan
Milan Kazdera z
Liberce

ESPERANTO V MÉM ŽIVOTĚ

Zbyněk Jonáš nar. 24. 2. 1940 – 4. 11. 2023

Jak jsem se potkal s Esperantem?

Bylo to asi tak v roce 1954, když jsem jako kluk četl různé dětské časopisy a jako první mne oslovila rubrika Esperanta v časopise VPŘED. Následně mne upoutala rubrika esperanta v časopis Malý čtenář z roku 1931. Později jsem zjistil, že i jinde jsou rubriky esperanta a další rubriku jsem našel v novinách Národní směr z roku 1936

Až kolem roku 1957 jsem se nějakým způsobem dozvěděl, že v Mladé Boleslavi je také kroužek esperanta, schůzky byly v nějaké místnosti v AZNP za 3. bránou. Tam už jsem chodil i se svou spolužačkou Bedřiškou Štikovou a kroužek vedl Jirka Líhař, scházeli jsme se 1x týdně.

V letech 1959-1961 jsem byl na vojně na Slovensku na Sliači a tam jsem měl malý problém s esperantem. V té době jsem si už dopisoval s esperantisty v mnoha státech a jednou jsem docela neuváženě napsal na dopis moji adresu do kasáren. Přišel mi pohled z Francie a z Japonska a už začal kolotoč výslechů u vojenské kontrarozvědky a dalo mi dost práce, abych je přesvědčil, že jde pouze o kamarádkou korespondenci. V těch letech byl kontakt se západem zvláště na vojně dost velký problém. No nakonec se to vše urovnalo a to hlavně proto, že náčelník kontrarozvědky sbíral známky a já jsem mu tedy ty známky z těch dopisů dal.

No a krátce po vojně jsem se oženil a s manželkou Bedřiškou jsme do kroužku esperanta chodili spolu. To bylo v roce 1962, kdy už kroužek esperanta byl v kulturním domě AZNP.

Hodně jsme spolupracovali s kroužkem esperanta pana doktora Hradila z Mnichova Hradiště. Odebíral jsem cyklostylovaný časopis který pan doktor vydával, teď nevím, jestli jeho název byl Verda familio. Odebíral jsem i některé zahraniční časopisy, které byly dostupné, jako třeba Nuntempa Bulgario, nebo El popola Ĉinio.

SEDMDESÁTÁ A OSMDESÁTÁ LÉTA

MUDr. Josef Hradil (1924-2008) mi vyprávěl, že kronika klubu v Mnichově Hradišti, ani v Mladé Boleslavi bohužel nikdy nebyla vedena. Na moji prosbu mi napsal následující text v roce 2001: (Jindřiška Drahotová)

Podle posledních žijících pamětníků byl klub založen v zimě v letech 1929-30 nebo 1930-31, v době hospodářské krize po kurzu, který vedl Ital **Faši**

. Není známo, kdo klub vedl, ale pan **Stanislav Malý** narozený 29. 5. 1888 v Buštěhradě, odborný učitel a vedoucí Sokola byl velice známý. Dne 22. 3. 1942 zahynul v koncentračním táboře v Osvětimi. Pan **Karel Blažek** advokátní písař u Dr. Herolda v klubu pracoval. Klub se scházel pravděpodobně až do druhé světové války. S potížemi se klub obnovil v roce 1973 po mém návratu z Českého Dubu do Mnichova Hradiště. Snažil jsem se obnovit vydávání bulletinu „**Verda Familio**“. Buletin byl určen žákům korespondenčních kurzů (celkový počet 450 zájemců). Do čela klubu jsme vybrali obětavého pana **Josef Knébla**, který vlastnil chatu na samotě v Horce u Mnichova Hradiště, ale bydlel v Mladé Boleslavi. Já jsem byl místopředsdou a staral jsem se o vzdělávání a vydávání „**Verda Familio**“. Do roku 1993 počet výtisků dosáhl kolem 1.300 čísel. Současně jsem byl vedoucím medicínské sekce „**Ĉeĥa Esperanto-Asocio**“ a staral se o vydávání revue „**Sano**“ (Zdraví).

Dalším aktivistou je dosud pan **Karel Blažek**, pokladník a již zesnulá paní **Ludmila Prokopová**. Pan Knébl byl straník a proto nás mohl reprezentovat při okresních prověrkách. Díky jeho praktikám mohl klub přežívat a my během pravidelných schůzek jedenkrát týdně mohli mezi sebou mluvit zcela otevřeně o tehdejší situaci. Úspěchem klubu byla řada sedmi „**paroligaj seminarioj**“ – konverzačních seminářů (1981-1988) pro frekventanty korespondenčních kurzů podle materiálů profesora Cinka. Byly velmi oblíbené.

Já jsem vedl klub pravděpodobně od roku 1985. Po roce 1993 jsem přestal vydávat „**Verda Familio** Aktivitu převzalo několik esperantistů z Mladé Boleslavi.

Ještě chci zmínit, že esperantisté v Mladé Boleslavi se scházeli v hotelu „**Věnc**“. Vedoucím byl dlouhá léta **MUDr. Karel Marek** (nar. 1896 v Pelhřimově), který byl vězněn v koncentračním táboře a zahynul 29. 5. 1942 ve vězeňské nemocnici u Berlína.

Po válce byl aktivním v hnutí **Karel Šolc**, (1914-1970), který bohužel zemřel mladý v 56 letech a po druhém sňatku se přestěhoval do Nové Paky.

Profesor **Josef Kožený** (16. 4. 1904 v Pelhřimově – 2. 3. 1960) vyučoval na průmyslové škole v Mladé Boleslavi český jazyk. V roce 1938 se **Stanislavem Kamarýtem** a **Tomášem Pumprem** vytvořili svazovou zkušební

komisi, která pracovala i po válce. V roce 1952 vytvořil nástin „**Gramatiko de Esperanto**“, který byl vytištěn na rozmnožovací bláně, ale pro esperantskou práci hrál důležitou roli. Ve stejné době došlo k likvidaci organizace. Kožený dosáhl jen toho, že při oznámení likvidace vyzdvihl ocenění dosavadní práce členů.

V průběhu času bylo mnoho nejasností v obou klubech. ALE ŽIJEME, díky Jindřišce Drahotové a jejím přátelům Miroslavu Vaňkovi, Miroslavě Ascherové, Pavlu Bromovi, Miladě Kolářové a jejich schopnosti učit se novým počítačovým metodám.

Leden 2001, MUDr. Josef Hradil

Penzion ESPERO ve Skokovech

zde se konaly na jaře a na podzim jazykové semináře, většinou s účastí zahraničních esperantistů. Rodinný penzion MUDr Josef Hradil získal zpět v restituci po roce 1989.

Penzion zezadu.

Devadesátá léta

Svaz zdravotně postižených esperantistů

Asocio de Esperanto-Handikapuloj kun internacia klubo AEH

Pardubice Na Okrohlíku 953/21 byl založen v roce 1990 jako jediná esperantská organizace pro zdravotně postižené v České republice a v Evropě.

Sdružuje zdravotně postižené, starší a sympatizující občany, kteří ovládají, studují nebo se chtějí učit mezinárodní jazyk esperanto.

Pořádá pravidelné víkendové a týdenní semináře jako doplňkovou formu písemných kurzů pro zdokonalování konverzační praxe.

Pomáhá při seberealizaci invalidních občanů a dosažení jejich důvěry ve vlastní schopnosti.

Umožňuje navázat styky s lidmi stejně postiženými, stejného osudu a se stejnými zájmy ve všech zemích, s lidmi toužícími po přátelských vztazích.

Má nyní 160 členů, z toho 30 v 17 zemích mimo Českou republiku.

Stát se členem může každý, kdo podá písemnou přihlášku, zachovává stanovy Svazu, aktivně se účastní života Svazu nebo jej podporuje materiálně.

Vydává a rozesílá pravidelně měsíčně během celého roku časopis *Informilo* a čtvrtletně jeho kulturní přílohu *Antaŭen*.

Svaz založil v roce 1992 plukovník Josef Vaněček (1923 – 1998), žák MUDr. Josefa Hradila. Svaz měl 800 členů. Podařilo se uspořádat tři mezinárodní kongresy. Vedení převzala Jarmila Rýznarová (1929 – 2020), pak její dcery a vnuk.

Světový esperantský kongres v Praze 1996.

památku kongresu 1996.

Byl velikou událostí. Konal se v Kongresovém paláci v Praze. Účastnilo se ho 2.972 účastníků z více než 70 zemí celého světa. Čeští esperantisté odvedli svědomitou práci a důstojně reprezentovali naši zemi.

Zásluhou paní **Heleny Maudrové** z Prahy byl přemístěn pamětní kámen před Kongresový palác, který byl vztyčen při Světovém kongresu esperanta v roce 1921 a nyní byl ještě doplněn pamětní nápis na

U pamětního kamene. Účastníci kongresu a korespondenční přátelé J. Drahotové z Francie, Litvy, Belgie, Španělska, Ukrajiny, Polska a Anglie.

Semináře ve Skokovech

v penzionu ESPERO se konaly od roku 1995 pravidelně 2x ročně na jaře a na podzim pod záštitou Svazu zdravotně postižených esperantistů se sídlem v Pardubicích. Postupně převzal organizaci seminářů Kroužek Dr. Hradila, který byl založen v roce 2000 v Mladé Boleslavi.. **Pobyty byly týdenní. Jazyk se vyučoval ve třech až čtyřech skupinách, cvičilo se, zpívalo, chodilo na výlety do Českého ráje, debaty nebraly konce. Často jsme měli hosty ze zahraničí.**

Mezi účastníky byl **Zdenek Hršel** (1928-2014) z Brna, který s J. Drahotovou na knize „Nebezpečný jazyk“ pracoval. **Jaroslav Mařík** (1913-1997) z Prahy „chodící encyklopedie“, **Jaroslav Mráz** (1933-2005) z Rokycan, který nám přednášel o astronomii, mezinárodně známý esperantský básník **Jaroslav Krolupper** (1942) z Prahy, **Jiří Patera** (1935-2015) předseda pražského klubu, **Čestmír Vidman** (1921-2013) spisovatel a básník, **Margit Turková** (1939) dáma esperanta z Obořiště, **Miroslav Smyčka** (1926-2017) operní pěvec, vždy připravený se svým programem, stejně jako **Pavla Dvořáková** z Písku. Vždy přispěchal **Petr Chrdle** z Dobřichovic, vydavatel esperantské literatury pro Evropu a svět s nabídkou esperantských knih a učebnic s poutavým vyprávěním.

Jazyk vyučovali Jarmila Rýznarová, Margit Turková, Libuše Filipová, Jan Werner (1935-2021), Jindřiška Drahotová.

S **Evou Pánkovou** jsme vytvářeli suvenýry. Na svých velice pěkných stránkách www.evinatelier.cz dokumentovala náš program s mnoha fotografiemi.

Semináře vyhledávali naši zahraniční přátelé i opakovaně. **Peter Breems** z Nizozemska měl přednášku v Mladé Boleslavi na Univerzitě třetího věku. **Bruno Henry**, Francouz z Alsaska nás navštěvoval cestou ze svých cest z Ukrajiny, Ruska, Turecka, Iránu, naposledy z Číny se svou čínskou manželkou. Vždy jsme uspořádali s ním besedy pro veřejnost. Další návštěvníci, kteří nás navštívili a obohatili naše semináře, byli ze Švédska, Lotyšska, Francie, Polska, Maďarska, Německa, Bulharska.

Esperantský kroužek MUDr. Josefa Hradila v Mladé Boleslavi a v Mnichově Hradišti

byl založen 1. ledna 2000. pod záštitou „Asocio de Esperantaj Handikapuloj“ a „Českého esperantského svazu“.

Zakladateli jsou:

MUDr. Josef Hradil, majitel penzionu Espero ve Skokovech, spoluzakladatel zmíněné organizace zdravotně postižených esperantistů, hostitel známých jazykových seminářů, světově známý esperantista, vydavatel časopisu „Verda Familio“, tvůrce medicínského slovníku a čestný člen Světové esperantské organizace, Českého esperantského svazu a Jagellonské univerzity v Polsku. (22.11.1924 – 26.1.2008)

Jindřiška Drahotová – zdravotní sestra, učitelka dalších dvou členů výboru Kroužku a mnoha studentů a žáků v Mladé Boleslavi, překladatelka původních esperantských děl do češtiny a vydavatelka známých „Legaĵoj“.

*25. 11. 1938.

Miroslava Ascherová, uživatelka esperanta, vášnivá cestovatelka, železničářka. *23 .2. 1964.

Miroslav Vaněk, mladý, aktivní a tvořivý motor výboru Kroužku *24.5.1972.

Tito čtyři lidé přilákali další lidi při různých neformálních akcích k aktivní činnosti. Aktivně pracovala paní **Eva Pánková, Milada Kolářová, Pavel Brom, Eva Novotná, Blanka Hužerová, Milada Zemanová** a mnoho dalších. Při skokovských seminářích se vytvořil kolektiv věrných přátel jazyka z různých míst naší republiky a také ze zahraničí.

V penzionu ESPERO se konaly 2x ročně týdenní jazykové semináře. Celkem jich bylo 50. Během uplynulých dvaceti pěti let se vyučoval jazyk ve školách v kroužcích a v Domě dětí v Mladé Boleslavi. Děti z gymnázií a základních škol odešly dál studovat a realizovat své životní plány. Kroužek se dál vyvíjel a stárnul, zklidnil se.

Nyní je Kroužek dále součástí Českého esperantského svazu a Svazu zdravotně postižených esperantistů a funguje jako pravidelný, neformální „Klub Klementinka“ v krásném prostředí Komunitního centra, zřízeného městem Mladá Boleslav. Lidé, kteří kroužek pravidelně navštěvují, se přihlásili do kurzu jazyka v Městské knihovně v roce 2017. Do Klementinky přicházejí také t.zv „Přátelé esperanta“, aby si vyslechli vyprávění o zkušenostech a zážitcích esperantistů, účastníují se „křestů“ knih, překladů z původní esperantské literatury do češtiny. Oblíbené jsou zejména pohádky z celého světa.

Pamětní deska při vchodu do penzionu ESPERO Skokovy na paměť Mudr. Josefa Hradila byla odhalena v r. 2011 autor Zd. Myslivec. Další pamětní deska, vystavená městem Mnichovo Hradiště je na domě 325 v ul. Víta Nejedlého v Mnichově Hradišti.

Členové výboru kroužku v r. 2015.

Zleva Mirka Ascherová, Jindřiška Drahotová na monitoru Milada Kolářová (1 rok od jejího úmrtí) Pavel Brom, Miroslav Vaněk a Blanka Hužerová. V klubovně OAZA Pionýr v Erbenově ulici v Mladé Boleslavi.

Milada Kolářová (26.12.1964- 26.2.2011) se synem Vladimírem se naučila jazyk v kroužku esperanta v Domě dětí. Do Mladé Boleslavi se přistěhovala z Vysočiny. Přihlásila svého syna do kroužku esperanta a sama se pro jazyk nadchla, rychle ho zvládla a stala se velmi aktivní a tvořivou naší členkou. Společně s Jindrou Drahotovou vyučovala v kroužcích na školách na sídlištích na Slavoji. Na seminářích ve Skokovech oplývala nápady, vedla účetnictví, hrála na kytaru, učila zdobit perníčky, přilákala nové zájemce o jazyk. Se synem přeložila publikaci „Poznejte fascinující jazyk“. Její odchod byl pro Kroužek velká ztráta.

Eva Novotná (24.11.1952-1.11.2017) byla další tvořivou obětavou členkou Kroužku. Scházeli jsme se v létě v její upravené zahradě. Hostila a ubytovávala naše zahraniční přátele. S jejím odchodem jsme ztratili zázemí.

Vyučování ve školách v Mladé Boleslavi začalo ještě před založením Kroužku. Nejprve na gymnáziu Prof. Pekaře v Palackého ulici. Protože přicházeli i studenti z vedlejšího Osmiletého gymnázia, přesouvali jsme se do dětské kavárničky u MiniZOO. Rok jsme také učili v Domě dětí. Několik let v Základních školách na Slavoji a v Základní škole ve Václavkově ulici. Vždy bylo vyučování bezplatné. Učební texty jsme si vytvářeli a tiskli sami s Miladou Kolářovou.

NÁMĚSTEK PRIMÁTORA JIŘÍ BOUŠKA 5. srpna na radnici přijal tři účastníky Světového kongresu esperanta, který se konal ve dnech 25. července až 2. srpna ve francouzském Lille. Pozvání přijali vedoucí mladoboleslavského esperantského klubu Jindřiška Drahotová a její hosté, Bruno Henry z Francie a Man Juan z Číny.

Snímky: Kurz ve Svitavách s mezinárodní účastí 2012

Kroužek ve škole na Slavoji 2007

Mezinárodní světový mládežnický kongres v Liberci

Setkání dobrovolníků v Praze

Kroužek ve škole ve Václavkově ulici 2008.

JoDo.

Kurz esperanta v Městské knihovně v roce 2018

Věra Votrubvová, Růžena Řazáčová, Pavel Havíř, Blanka Hužerová, Zdena Brodská, Jitka Hálová, Marie Řeháková, Jaroslava Červinková, Jindřiška Drahotová.

Moje cesta do světa esperanta

V průběhu mého osmiletého studia na Gymnáziu Dr. J. Pekaře jsme měli povinnost vybrat si dva světové jazyky – volba angličtiny na prvním místě pro mě byla jasná, jako druhý jazyk jsem si nakonec zvolil němčinu – možná kvůli Škodovce, kvůli našim sousedům na západě, možná kvůli naivní představě, že němčinu z ostatních jazyků zvládnu nejsnáze. S odstupem času musím připustit, že se mi občas tyto jazyky navzájem pletly, a vzpomínám na dlouhé večery drilování

nepravidelných sloves, jako např. write – wrote – written; schreiben – schrieb – geschrieben. Už tenkrát, když jsem si od toho potřeboval odpočinout, jsem si dokonce vymýšlel vlastní dokonale jednoduchý a pravidelný jazyk se stejnými možnostmi vyjadřování.

O nějaký rok později se na Pekařově gymnáziu nečekaně objevila taková malá nadšená babička a nám několika studentům vysvětlila, že přesně takový jednoduchý pravidelný jazyk vymyslel o více než století dříve jistý lékař L. L. Zamenhof.

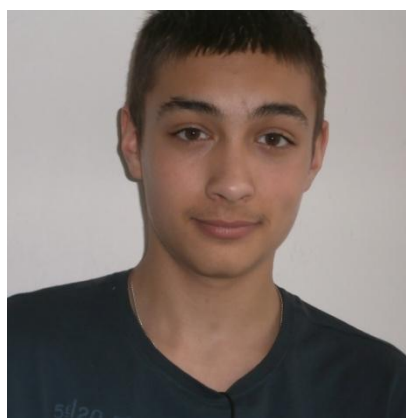
O jazyky se zajímám odmala – obzvláště během dovolených v cizině – a proto jsem neváhal a tuším necelé 2 roky před maturitou jsem pravidelně jedenkrát týdně po výuce na gymnáziu navštěvoval kroužky esperanta. Na začátku jsem bral téma kroužku spíš jako velmi zajímavou kuriozitu a *hru se slovy, předponami a příponami* a musím se přiznat, že jsem se rozhodně neučil pilně (nejspíš pro mnoho jiných studijních povinností). Naštěstí to nevadilo, protože společným mezinárodním základům slov (z latiny a ostatních světových jazyků) jsem vesměs rozuměl dobře a geniální systém nevelkého počtu předpon a přípon v esperantu jsem si velmi rychle osvojil. Studium světových jazyků mi pomohlo bez problémů rozumět v esperantu, ale i naopak – když jsme třeba v angličtině narazili v textu na slovo *infants*, spolužáci mlčeli a já jsem nesměle zašeptal *děti*, protože z esperanta jsem velmi dobře znal slovo *infanoj*.

K mému překvapení mi naše „paní profesorka“ Jindřiška Drahotová nečekaně brzy – řekněme po pouhém jediném roce „efektivního“ studia nabídla hned po maturitě možnost účastnit se pro mě prvního Světového kongresu esperanta 2003, který se tenkrát v létě konal ve švédském Göteborgu. Kongres i cestu autobusem v mezinárodní skupině s Francouzi, kde jsem úspěšně zvládnul roli navigátora, jsem si přes počáteční obavy báječně užil a neváhal se účastnit následujících kongresů v nedalekých destinacích po Evropě: 2005 Vilnius, 2006 Florencie, 2009 Bielystok (po Mezinárodním kongresu mládeže IJK 2009 v Liberci, kde jsem měl na starosti exkurze pro cca 330 účastníků ze 40 zemí).

Vyvrcholení přišlo v roce 2013 v islandském Reykjavíku, kde mi paní Drahotová přenechala možnost za ČR pozdravit cca 1200 účastníků kongresu (k většímu publiku jsem dosud zatím nepromlouval). Pro formální zdravici jsem si připravil následující větu s trochou vtipu: „*Nome de ĉiuj ĉeĥaj geesperantistoj mi deziras sukceson kaj trankvilan vulkanon Eyjafjallajökull.*“ – „*Jménem všech českých esperantistů přeji úspěch a klidnou sopku Eyja...*“ (jejíž erupce v březnu 2010 potrápila Evropu).

Závěr je jasný: Pan doktor Zamenhof vytvořil geniálně jednoduchý systém mezinárodního umělého jazyka, který se bez obtíží za krátkou dobu musí naučit snad každý a který v praxi funguje velmi dobře (např. při srovnání s některými národnostmi „kuňkajícími“ anglicky). Díky esperantu a většímu počtu přátel se společnou myšlenkou jsme mohli snadno a levně procestovat Island během krátkého „islandského léta“. Zkušenosti a zážitky z mezinárodních kongresů mě velmi obohatily a na všechny cesty a přátele nezapomínám.

Mgr. Pavel Brom, Ph.D.

Zdenek Pilař a Janis Mahbouli

žáci ze Základní školy Na Slavoji v Mladé Boleslavi vytvořili na počítači obrázkovou učebnici pro děti.

Jeden z posledních seminářů ve Skokovech

Vpředu: sedící Alžběta a Magdaléna Pánkovy. Zleva sedící na lavici: J. Drahotová, Milada Zemanová z Pacova, Vlasta Stará z Benešova, Marie Žížalová z Benešova. Stojící Margit Turková z Obořiště, Jaroslav Pěkný z Benešova, Karel Votoček ze Štětí, Leonarda Chaloupková z Benešova, Pavel Polnický z Nymburka, Libuše Dvořáková z Moravských Budějovic, Zdeněk Myslivec z Bozkova, Viktor Dvořák z Moravských Budějovic.

Foto: Eva Pánková..

8. 1. 2020 na Hvězdárně,

20. výročí Kroužku MUDr. Hradila

Zleva: Růžena Řezáčová, Blanka Hužerová, Věra Votrubcová, Pavel Brom, Marie Řeháková, MUDr. Josef Čečetka, Jaroslava Červinková, Alena Bolková. Jindřiška Drahotová

V roce 2020 proběhl 50. seminář v září. Poprvé na jiném místě než v penzionu ESPERO ve Skokovech. Konal se na Malé Skále v hotelu Kavka,

Majka Pichová nar. 1968

S Esperantem jsem se prvně potkala v dětství. Mám dětskou mozkovou obrnu a v léčebně Luže - Košumberk na okrese Chrudim se objevil člověk, který Esperanto uměl. Vybrali několik dětí, které tento člověk chodil učit, já mezi nimi nebyla. Dneska už si nepamatuji, jestli ten člověk dělal vychovatele nebo byl u rentgenu. Bylo to ale jen krátce tak půl roku maximálně rok. Mohla jsem chodit tak do čtvrté páté třídy zhruba rok 1978-79.

Po základní škole jsem ostala doma. Společnost mi dělaly knížky a korespondence s kamarády. Také jsem odebírala časopis Elán, který vydával bývalý Svaz Invalidů. Byly v něm články, inzeráty, pozvánky na různé akce atd.

V roce 1989 na jaře se tam objevil článkuček, že ve Slaném probíhají písemné kurzy Esperanta, tak jsem projevila zájem a dva roky jen psala. Když jsem přijela na moje první setkání do Františkových lázní v roce 1991 byla jsem s toho divoká, protože jsem rozuměla jen kaj-a,i, en-v ,ve a to bylo asi všechno. Díky tomu, že jsem chodila jen

do základní školy, musela jsem se učit jako dítě. Obdivuji trpělivost všech učitelů a smekám před nimi, protože než jsem se otkala chudák Esperanto ze mě lezlo „hůř než z chlupatý deky“. Pak už jsem jezdila pravidelně a je na co vzpomínat. 1. Kongres ve Františkových lázních 1992, E-setkání ve Františkových lázních v roce 1993, **první Skokovy v roce 1994 kam se pak léta jezdilo i dvakrát za rok**. Druhý kongres v Kladně v roce 1994, 3. kongres ve Skokovech 1997 atd. Jsem ráda, že jsem se s Esperantem potkala, protože mám hodně přátel a esperanto mě naučilo trpělivosti. Když potřebuji, domluví se. Marie Pichová, Držkrajov.

Duben 2021. Majka byla naší oblíbenou z našich milých vozíčkářek. Přinášela nám důležité impulsy do života. Esperanto ovládala dobře. Přivázela nám se svou obětavou maminkou krásné keramické plastiky, které vytvářela svými postiženými rukama. Zvládla práci s počítačem a vede s jeho pomocí čilou korespondenci.

JoDo.

Ahoj Jindřiško, krátce Ti popíšu moji esperantskou kariéru.

S Ml. Boleslaví je spojena, až když jsme začali jezdit do Skokov. Poprvé jsem se potkal s esperantem v r. 1963 za studia v Hořicích v Podkrkonoší, když jsem portrétoval pana Ing. Vondráčka, jehož paní mě navedla na Hradilovy kurzy a seznámila mě s Holand'anem Maria Rijnus Mosch z Amsterdamu.

Po absolvování školy jsme v Semilech založili kroužek při Domu kultury s klubovnou zdarma. Na rušné ulici jsme měli vitrínu. Náš vedoucí, Radmil Stínal byl kytarista a straník, čímž byla záruka, že nebudeme kout pikle proti režimu. Pořádali jsme schůzky se zpěvem u Bozkova u chaty u Staré lampy, čehož se pak účastnila i Jarmilka, tehdy ještě Rybáčková s dcerkami z Pardubic, pozdější předsedkyně Svazu zdravotně postižených esperantistů – čestná členka ČES – **Jarmila Rýznarová**.

Spolu s členy ze Železného Brodu a Jablonce nad Nisou jsme shlédli i herečku **Evu Seemanovou**. Když členové poumírali, spojil jsem se s pardubickými. Asi dva roky jsem ještě ve vlastní režii udržel v Semilech vitrínu. Dvakrát jsem byl v Lančovské zátocy na esperantském táboře a zažil tam pana profesora Kiliana a pana Vondrušku. Pak jsem téměř **stále jezdil do Skokov** a seznámil se tam s Jean Pierre Sauvagem, Francouzem, který u mě v Bozkově pobýval a já pak u něho v Caen ve Francii a s nímž si ještě dopisuji. To jen ve stručnosti. Účastnil jsem se světového kongresu v Lille 2015, krátce v Nitře 2016 a to je vše.

Zdravím Tě Jindřiško a doufám, že jsi coroněodolná.

Zdenek Myslivec

Duben 2021. Musím dodat, že Zdenek je kameník a autor mnoha esperantských pamětních desek a suvenýrů. Je autorem pamětní desky s reliéfem MUDr. Hradila na domě ve Skokovech. Je také úspěšný včelař a autor článků ve světových esperantských publikacích o včelařství. Vytvořil česko-esperantské názvosloví o včelařství. Do „LEGAĴOJ“ (vydávaných J. Drahotovou) přispěl dojemnými příběhy ze svého života.

JoDo.

Po otevření Komunálního centra na Třídě Václava Klementa vznikl neformální klub „KLEMENTINKA“. Zde se jednou týdně schází několik přátel mezinárodního jazyka vždy ve středu dopoledne. Pro veřejnost se konají občasné přednášky o zahraničních cestách a také křty knih přeložených z esperanta do češtiny v odpoledních hodinách. Vedeme přátelskou korespondenci se zahraničními esperantisty.

Prostředí je zde velmi příjemné a udržovaná zahrada nabízí klidné prostředí uprostřed města.

